

1. פירמה הפועלת בשוק של תחרות משוכללת, מייצרת מוצר X ומשווקת אותו לייצוא בלבד. המשק הוא קטן בשוק העולמי של מוצר X. מוצר X מיוצר באמצעות מכונות, שהן גורם הייצור הקבוע, ופועלים, שהם גורם הייצור המשתנה היחיד בייצור X. התפוקה השולית של הפועלים פוחתת ככל שייצור X גדל.
השנה קרו שני שינויים:

1. עלות העסקת הפועלים עלתה ב-100%.
2. הוכנס שיפור טכנולוגי בייצור X.

השיפור גרם לכך שהתפוקה השולית של כל מספר של פועלים הוכפלה (למשל אם התפוקה השולית של 2 פועלים הייתה 5 יחידות X הרי עכשיו היא 10 יחידות X). הניחו כי לא חל כל שינוי בשער החליפין של המטבע של המשק.

מה מהבאים יקרה לתפוקת הפירמה אחרי השינויים, בהשוואה למצב שלפני שני השינויים?

(א) תפוקת X לא תשתנה.

ב. תפוקת X תגדל, אולם אין לדעת בכמה אחוזים.

ג. תפוקת X תרד.

ד. תפוקת X תגדל ב-100%.

ה. תפוקת X תגדל ביותר מ-100%.

2. משק יכול לייצר שני מוצרים: X ו-Y. גורמי הייצור הקיימים במשק יכולים לייצר את שני המוצרים. לשם ייצור יחידה אחת של X יש צורך ב-4 פועלים ובמכונה אחת. לשם ייצור יחידה אחת של Y יש צורך ב-2 פועלים ובשלוש מכונות. ידוע כי במשק יש 500 פועלים. מספר המכונות אינו ידוע.

בהתייחס לנתונים אלה, איזה מהמשפטים הבאים הוא הנכון ביותר?

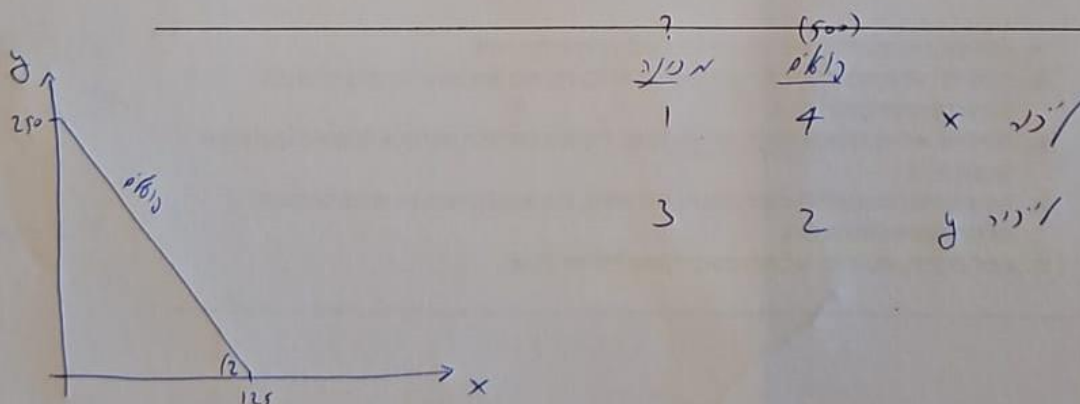
א. לא ניתן להתוות את עקומת גבול אפשרויות הייצור של המשק, ולכן לא ניתן להסיק דבר על מחירי המוצרים.

ב. אם ידוע כי בנקודה בה מייצר המשק כל הפועלים מועסקים, אולם חלק מהמכונות מובטלות, הרי ניתן להסיק כי מחיר X הוא 2 יחידות Y.

ג. אם ידוע כי בנקודה בה מייצר המשק כל הפועלים מועסקים, אולם חלק מהמכונות מובטלות, ניתן להסיק כי מחיר X יכול לנוע בין $\frac{1}{3}$ יחידת Y לבין 2 יחידות Y.

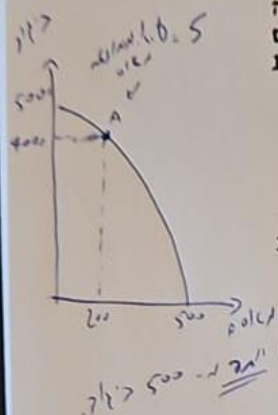
ד. אם ידוע כי בנקודה בה מייצר המשק כל הפועלים מועסקים, אולם חלק מהמכונות מובטלות, ניתן להסיק כי מחיר X הוא $\frac{1}{3}$ יחידת Y.

ה. אם ידוע כי בנקודה בה מייצר המשק כל הפועלים מועסקים, אולם חלק מן המכונות מובטלות, ניתן להסיק כי במשק קיים בזבוז, מכיוון שהוא אינו נמצא על עקומת גבול אפשרויות הייצור שלו.

3. משק "העצמאות" מייצר שני מוצרים; ביגוד ומטוסים. עקומת גבול אפשרויות הייצור שלו היא קמורה (קעורה לראשית). ידוע כי השנה ייצר המשק 200 מטוסים ו-4,000 יחידות מוצרי ביגוד. כמות המטוסים המקסימלית שהמשק יכול לייצר, אם אינו מייצר כלל ביגוד, היא 500, והכמות המקסימלית של מוצרי ביגוד שהוא יכול לייצר, אם אינו מייצר כלל מטוסים, היא 5,000 יחידות. השנה, כמו במשך שנים רבות בעבר, קיבל המשק ממעצמה ידידותית מענק של 100 מטוסים. לקראת השנה הבאה נשארו כל התנאים כפי שהיו, אולם בשל חילוקי דעות תפסיק המעצמה הידידותית להעביר למשק את המענק של 100 המטוסים.

מה צפוי שיקרה במשק "העצמאות" כתוצאה מכך?

- א. בהכרח המשק ימשיך לייצר כמו השנה 200 מטוסים וגם 4,000 יחידות של מוצרי ביגוד.
 ב. אם המשק יבחר להגדיל ב-100 את כמות המטוסים שהוא מייצר, יהיה עליו לצמצם את כמות מוצרי הביגוד שהוא מייצר ל-3,500 יחידות בלבד.
 ג. אם המשק יבחר להגדיל ב-100 את כמות המטוסים שהוא מייצר, יהיה עליו לצמצם את כמות מוצרי הביגוד שהוא מייצר ולייצר פחות מ-3,500 יחידות.
 ד. אם המשק יחליט להגדיל את ייצור המטוסים רק ב-50, הוא יוכל לייצר גם 4,000 יחידות של מוצרי ביגוד.
 ה. אילו גבול אפשרויות הייצור היה קו ישר, אפשר היה להגדיל ב-100 את ייצור המטוסים מבלי לצמצם את כמות יחידות הביגוד שהמשק מייצר.

4. מהי הסיבה לכך שעקומת התמורה (גבול אפשרויות הייצור) של משק מסוים יורדת משמאל לימין?

- א. בזמן הקצר קיימת במשק כמות קבועה של גורמי ייצור וגם הרמה הטכנולוגית היא קבועה.
 ב. העובדה שבמשק מתקיים חוק התפוקה השולית הפוחתת.
 ג. חוסר התחלקות של גורמי הייצור הקבועים במשק.
 ד. השאיפות של בני האדם במשק הן אינסופיות.
 ה. המשק הוא משק סגור.

5. הניחו כי טיפול רפואי באמצעות רפואה אלטרנטיבית (דיקור סיני, שיאצו, רפלקסולוגיה וכו') נחשב לתחליף לטיפול רפואי הניתן באמצעות רפואה מסורתית. כמו כן, הניחו כי כל הטיפולים הרפואיים אינם ניתנים דרך קופות חולים, אלא באופן ישיר על ידי הרופאים. לאחרונה חלה עלייה במספר הקליניקות של טיפול רפואי אלטרנטיבי ומחיר הטיפול ירד. מה מהבאים צפוי שיקרה בשוקי הטיפולים הרפואיים?

$$Q = P \cdot Q$$

- א. בכל מקרה, הפידיון של המטפלים האלטרנטיביים יגדל.
 ב. הפידיון של המטפלים האלטרנטיביים יגדל, רק אם גמישות הביקוש לרפואה אלטרנטיבית קטנה מ-1.
 ג. הפידיון של הרופאים המסורתיים יקטן, רק אם גמישות הביקוש לרפואה מסורתית קטנה מ-1.
 ד. הפידיון של המטפלים האלטרנטיביים יקטן, רק אם גמישות הביקוש לרפואה אלטרנטיבית שווה ל-1.
 ה. בכל מקרה, הפידיון של הרופאים המסורתיים יקטן.

6. כלכלנים טוענים כי קיומו של מונופול בענף כלשהו פוגע ברווחת המשק, בהשוואה למצב בו קיימת תחרות משוכללת.

על איזו מהעובדות הבאות נשענת טענה זו?

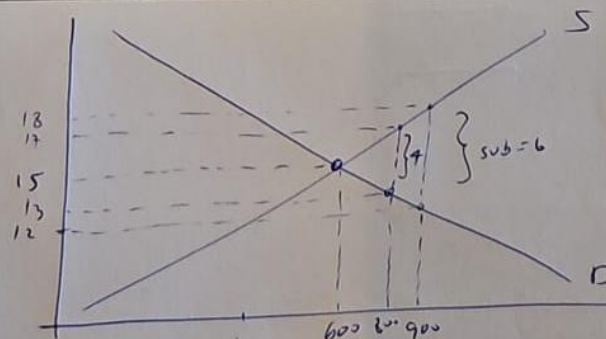
- מונופול מייצר כמות קטנה יותר מאשר זו שהיה הענף מייצר במצב של תחרות משוכללת, וגובה עבודה מחיר גבוה יותר.
- מונופול מייצר באופן בלתי יעיל.
- מונופול מייצר כמות גדולה יותר מאשר זו שהיה הענף מייצר במצב של תחרות משוכללת, וגובה עבודה מחיר גבוה יותר.
- מונופול מייצר את אותה הכמות שהיה הענף מייצר במצב של תחרות משוכללת, אך גובה עבודה מחיר גבוה יותר.
- מונופול גורם לכך שפירמות אחרות בענפים אחרים תייצרנה באופן בלתי יעיל.

7. להלן נתונים של הביקוש וההיצע המקומיים בשוק מוצר X במשק סגור. השוק מצוי בתנאי תחרות משוכללת.

מחיר בש"ח	כמות מבוקשת	כמות מוצעת
20	200	1,200
19	300	1,000
18	400	900
17	500	800
16	550	700
15	600	600
14	700	500
13	800	400
12	900	300

בהתייחס לנתונים אלה, איזה מהמשפטים הבאים הוא הנכון ביותר?

- אם הממשלה מעוניינת להוריד את מחיר X לצרכן ב-3 ש"ח, יהיה עליה לתת ליצרנים סובסידיה בגובה 5 ש"ח לכל יחידת X מיוצרת. $(sub=6)$
- אם הממשלה מעוניינת להקטין את כמות X הנמכרת בשוק ל-400 יחידות, עליה להטיל על כל יחידת X הנמכרת בשוק מס בגובה 4 ש"ח ליחידה. $(tax=5)$
- אם הממשלה תתיר יבוא של X במחיר של 14 ש"ח ליחידה, יהיה גודל הייבוא 100 יחידות X. (200)
- אם הממשלה מעוניינת להעלות את מחיר X ל-17 ש"ח, יהיה עליה לרכוש מן היצרנים 200 יחידות X במחיר זה. (300)
- אם הממשלה תיתן ליצרני X סובסידיה בגובה 4 ש"ח ליחידה, יירד מחיר X בשוק ל-13 ש"ח.

8. השוק של מוצר X מצוי בתנאי תחרות משוכללת. עקומות הביקוש וההיצע של X הן רגילות. יצרני X משווקים את המוצר לשוק המקומי וגם לייצוא במחיר העולמי. המשק הוא משק קטן בשוק X.

הממשלה שוקלת 3 הצעות להגדיל את הייצוא של X:

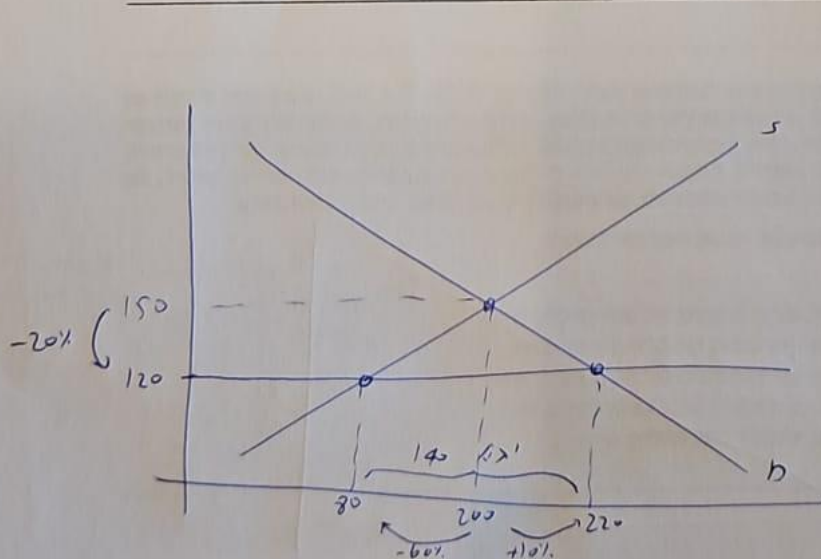
- I לתת סובסידיה בגודל קבוע לכל יחידת X מיוצאת.
 - II לתת סובסידיה בגודל קבוע לכל יחידת X מיוצרת.
 - III להטיל מס בגודל קבוע על כל יחידת X הנמכרת בשוק המקומי.
- ידוע כי הגידול שיחול בייצוא על פי כל אחת מן ההצעות יהיה זהה. בהתייחס לנתונים שלעיל, איזו מהמסקנות הבאות ניתן להסיק?

- א. גודל המס ליחידה על פי הצעה III יהיה שווה, בהכרח, לגודל הסובסידיה על פי הצעה II.
- ב. גודל המס ליחידה על פי הצעה III יהיה קטן, בהכרח, מגודל הסובסידיה על פי הצעה I.
- ג. גודל הסובסידיה ליחידה על פי הצעה II יהיה גדול, בהכרח, מגודל הסובסידיה ליחידה על פי הצעה I.
- ד. ליצרנים המקומיים של X לא משנה איזו מן ההצעות תתקבל.
- ה. לצרכנים המקומיים של X לא משנה איזו מן ההצעות תתקבל.

9. בשוק לטלפונים סלולאריים עקומות הביקוש וההיצע רגילות. הענף מצוי במצב של תחרות משוכללת. בנקודת שיווי המשקל ידועים הנתונים הבאים: מחיר המוצר הוא 150 ש"ח וכמות שיווי המשקל היא 200 יחידות. עתה מתברר כי ניתן לייבא את המוצר במחיר קבוע (כולל הוצאות הובלה) של 120 ש"ח. ידוע כי בכל התחום הרלבנטי גמישות הביקוש המקומי היא $1/2$ - וגמישות ההיצע המקומי היא 3.

אם ייפתח המשק לייבוא חופשי של טלפונים סלולאריים, מה תהיה הכמות המיובאת? (יש לערוך את החישובים ביחס לנקודת המוצא, כאשר המשק היה סגור)

- א. 120
- ב. 20
- ג. 50
- ד. 140
- ה. 150

$$\frac{\Delta Q_D}{Q_D} = \frac{+10\%}{-20\%}$$

$$\frac{\Delta Q_S}{Q_S} = \frac{-60\%}{-20\%}$$

13. כדי להימנע מספירה כפולה בחשבונאות הלאומית אסור לסכם את:

- הגידול במלאי הקמח אצל יצרני הלחם.
- שכר העבודה ששילמה הממשלה ושכר העבודה ששילמו הפירמות.
- סה"כ ערך תפוקת הקמח וסה"כ ערך תפוקת הלחם.
- סה"כ מכירת לחם לצרכנים פרטיים וסה"כ מכירת לחם לממשלה (עבור הצבא).
- סה"כ הערך המוסף של ענף הכותנה וסה"כ הערך המוסף של ענף הבדים.

14. הניחו מודל קיינסיאני פשוט עם שער ריבית קבוע. הניחו כי המשק מצוי בשיווי משקל באבטלה והוא נשאר באבטלה גם לאחר כל השינויים המפורטים בשאלה. הנטייה השולית לצרוך מתוך ההכנסה הפנויה של משקי הבית שווה 0.6, הנטייה השולית להשקיע מתוך התוצר הלאומי שווה 0.2 והנטייה השולית לייבא מתוך התוצר הלאומי שווה 0.15. הצריכה הציבורית והייצוא אינם תלויים בגובה התוצר הלאומי. קיים מס הכנסה בשיעור 25% מהתוצר הלאומי. הממשלה מגדילה את תשלומי ההעברה למשקי הבית ב-200 (תשלומים אלה פטורים ממס הכנסה) - מימון הוצאה זו נעשה באמצעות הנפקת אג"ח למשקי הבית.

מה יהיה השינוי בגירעון בתקציב הממשלה כאשר המשק יחזור לשיווי משקל?

$$\begin{aligned}
 &0.5 \quad 0.6 \quad 0.15 \quad 0.2 \quad 0.15 \\
 &mpc = \frac{1}{1 - (0.6 + 0.2 - 0.15)} = \frac{1}{1 - 0.65} = \frac{1}{0.35} \\
 &k = 2 \\
 &G = T + \frac{1}{k} \Delta T = 150 + \frac{1}{2} \cdot 200 = 150 + 100 = 250
 \end{aligned}$$

- הגירעון יירד ב-60.
- הגירעון יגדל ב-140.
- הגירעון יגדל ב-114.3.
- הגירעון לא ישתנה.
- הגירעון יגדל ב-190.

15. במשק פתוח שפועלת בו ממשלה ידוע כי גודל ההשקעה המקומית הנקייה גבוה מסכום החיסכון של משקי הבית + חיסכון הפירמות.

מה מהבאים ניתן להסיק בוודאות מנתון זה?

- אם ידוע גם כי למשק יש עודף יצוא, בהכרח חיסכון הממשלה הוא גדול מ-0.
- אם ידוע גם כי למשק יש עודף יבוא, בהכרח חיסכון הממשלה הוא שלילי.
- בהכרח יש לממשלה חיסכון שלילי.
- אם חיסכון הממשלה הוא שלילי, יתכן שיש למשק עודף יצוא.
- אם ידוע גם כי למשק יש עודף יצוא, יתכן שחיסכון הממשלה הוא שלילי.

$$\begin{aligned}
 &I = S_p + S_b + S_g + S_n - F_n \\
 &100 = 30 + S_b + S_g + S_n - F_n
 \end{aligned}$$

16. משק סגור נמצא בשיווי משקל באבטלה. ידוע כי גודלו של המכפיל הקיינסיאני, ללא השפעת שוק הכסף, הוא 5, והנטייה השולית לחסוך מתוך ההכנסה הפנויה היא 0.2. הממשלה החליטה להגדיל את הצריכה הציבורית בגודל הפער הדפלציוני ולממן את תוספת ההוצאות באמצעות הנפקת איגרות חוב לציבור.

איזה מהמשפטים הבאים מתאר באופן המדויק ביותר את הצפוי לקרות במשק?

Handwritten notes and diagrams for Question 16:

$$T \rightarrow C$$

$$G - AP \rightarrow Y$$

Handwritten text: "הערה: כל מה שגורם לשינוי ב-G או ב-AP יגרום לשינוי ב-Y" (Note: anything that causes a change in G or AP will cause a change in Y)

- א. אם הביקוש לכסף תלוי בגודל התוצר הלאומי, ההשקעה המקומית הנקייה תקטן בהכרח ויתמך שגם התוצר הלאומי יקטן.
- ב. אם הביקוש לכסף תלוי בגודל התוצר הלאומי, התוצר יגדל, שער הריבית יעלה, וההשקעה המקומית הנקייה תקטן בהכרח.
- ג. אם הביקוש לכסף תלוי בגודל התוצר הלאומי, הצריכה הפרטית וגם ההשקעה המקומית הנקייה יגדלו.
- ד. אם הביקוש לכסף אינו תלוי בגודל התוצר הלאומי, המשק יגיע לתעסוקה מלאה וייווצר בו פער אינפלציוני.
- ה. אם הביקוש לכסף תלוי בגודל התוצר הלאומי, המשק יגיע לשיווי משקל בתעסוקה מלאה גם אם הבנק המרכזי לא יגדיל את כמות הכסף במשק.

17. בדיונים על תקציב המדינה לשנה הקרובה הוצע לבצע מספר פעולות שמטרתן האצת רמת הפעילות הכלכלית במשק, מבלי להגדיל את הגירעון בתקציב.

איזו מהפעולות הבאות יכולה להשיג מטרה זו?

Handwritten notes and diagrams for Question 17:

$$T \xrightarrow{(-0.4)} C$$

$$G - AP \rightarrow Y$$

Handwritten text: "הערה: כל מה שגורם לשינוי ב-G או ב-AP יגרום לשינוי ב-Y" (Note: anything that causes a change in G or AP will cause a change in Y)

- א. הקטנת מענקי הילדים למשפחות מרובות ילדים בסכום של 500 מיליון ש"ח והגדלה בסך 500 מיליון ש"ח בהוצאה לחינוך ולתשתיות.
- ב. הקטנת מענקי ילדים למשפחות מרובות ילדים בסך 500 מיליון ש"ח והקטנה בסך 500 מיליון ש"ח במס ההכנסה.
- ג. הגדלה בסך 500 מיליון ש"ח בהוצאה לחינוך ולתשתיות, מבלי לשנות את גובה המיסים.
- ד. הקטנה בסך 500 מיליון ש"ח בהוצאה לחינוך ולתשתיות והגדלה בסך 500 מיליון ש"ח במענקי הילדים למשפחות מרובות ילדים.
- ה. הקטנה בסך 500 מיליון ש"ח בהוצאה לחינוך ולתשתיות והגדלה בסך 500 מיליון ש"ח בהוצאות המקומיות בתקציב הביטחון.

18. במשק סגור ידועים הנתונים הבאים: ההשקעה המקומית הנקייה מהווה 25% מהתוצר הלאומי הנקי, הגירעון בתקציב הממשלה עומד על 100 מיליון ש"ח, סך הצריכה הפרטית והציבורית: 900 מיליון ש"ח, הפירמות לא חילקו רווחים בגובה 150 מיליון ש"ח, לא הייתה השקעה ממשלתית.

בהתייחס לנתונים אלה, איזה מהמשפטים הבאים הוא הנכון ביותר?

Handwritten notes and diagrams for Question 18:

$$G - T = 100$$

$$S_r = 150$$

$$C = 900$$

$$I = 225$$

- א. לא ניתן לחשב את גודלה של ההשקעה המקומית הנקייה.
- ב. לא ניתן לחשב את גודלו של התוצר הלאומי הנקי.
- ג. החיסכון האישי היה 200.
- ד. התוצר הלאומי הנקי היה 1,200.
- ה. ההשקעה המקומית הנקייה הייתה 200.

Handwritten calculations for Question 18:

$$0.25Y + 900 = Y$$

$$900 = 0.75Y$$

$$1200 = Y$$

19. במשק ידועים הנתונים הבאים: התוצר הלאומי הנקי של תעסוקה מלאה הוא 800, התוצר הלאומי הנקי של שיווי משקל הוא 1,200, הנטייה השולית לצרוך מתוך ההכנסה הפנויה היא 0.75, הנטייה השולית להשקיע מתוך התוצר הלאומי היא 0.1, הנטייה השולית לייבא מתוך התוצר הלאומי היא 0.05. הצריכה הציבורית והייצוא אינם תלויים ברמת התוצר הלאומי הנקי. אין מיסים.

איזה מהמשפטים הבאים מתאר בצורה הנכונה ביותר את המצב בנקודה בה מצוי המשק?

$$0.8$$

$$PE = 0.75 - 0.1 - 0.05$$

$$K = 5$$

$$y^r = 800$$

$$y^s = 1200$$

$$y^d = 400$$

$$y^x = 800$$

$$y^d = 800$$

א. המשק מצוי בשיווי משקל בתעסוקה מלאה ברמת תוצר לאומי של 800.

ב. המשק מצוי בשיווי משקל בתעסוקה מלאה ברמת תוצר לאומי של 1,200.

ג. המשק מצוי בתעסוקה מלאה ברמת תוצר לאומי של 800 וקיים בו פער אינפלציוני בגובה 80.

ד. המשק מצוי בתעסוקה מלאה ברמת תוצר לאומי של 800 וקיים בו פער אינפלציוני בגובה 400.

ה. המשק מצוי בתעסוקה מלאה ברמת תוצר לאומי של 800 וקיים בו פער אינפלציוני בגובה 100.

20. איזה מהמשפטים הבאים הוא הנכון ביותר?

א. אם הנטייה הממוצעת במשק לצרוך יורדת עם עליית ההכנסה, גם הנטייה השולית לצרוך יורדת עם עליית ההכנסה.

ב. הצריכה במשק עולה עם עליית ההכנסה, ולפיכך יקטן החיסכון עם עליית ההכנסה.

ג. אם ההכנסה עולה ב- 100% גם הצריכה תעלה ב- 100%.

ד. אם יועברו 100 ש"ח ממשפחות עשירות למשפחות עניות, הצריכה במשק תגדל בהכרח.

ה. אם הנטייה הממוצעת לצרוך קבועה בכל רמות ההכנסה במשק, הרי בהכרח ברמת הכנסה 0 הצריכה שווה ל- 0 וגם הנטייה השולית לצרוך קבועה בכל רמות ההכנסה והיא שווה לנטייה הממוצעת לצרוך.